

ΤΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΑΛΕΞ. ΔΟΥΜΑ, ΠΑΤΡΟΣ

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΜΟΝΤΕΧΡΗΣΤΟΥ

(Συνέχεια του «Κέρμης Μοντεχρήστου»)

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

Ἡ θροχή τούς εἶχε καταμουσκέψει πειά, δυσκόλευε τὰ θε-
ματὰ τούς κ' ὁ λυσσάλεος θορρήας τούς πάγωνε

Ξαφνικά, ὁ μπάρμπα-Ἰάκωβος σταμάτησε κ' ἔσκυψε νά φω-
τίση καλύτερα κάτι πού θριοκόταν καταμειψῆς στό μονοπάτι. Ἐ-
πειτα γέλασε αμυκαστικά, συμμάζεψε στά χέρια του αὐτό τὸ
«κάτι» καὶ ξεφώνισε:

—ὦ, τὸ πούλακι μου!... Βαρέθηκε φαίνεται τὸ κλουβὶ του καὶ
μοῦ πήρε τὰ θουὰ διψασμένο γιὰ ἐλευθερία!... Τὸ νοῦ του νά-
χι μονάχα, μήπως τὸ ξαναγαρπάωσιν στά νόχια τούς τὰ γερά-
κια τῆς Ἐξουσίας!

Ἐκθαμβῆ ἡ κυρία Δαγκλάρ ἀπ' τὰ εἰρωνικά, ὅσο κ' ἀκα-
τανόητα αὐτὰ λόγια τοῦ συνοδοῦ τῆς, κούταζε μὲ θαθειά ἀπορία
πότε αὐτὸν καὶ πότε τὸ «κάτι» πού κρατοῦσε στά χέρια του.

—Μὰ τί εἶν' αὐτό, λοιπόν; κατῶρθωσε ἐπιτέλους νά τραυλίση.

—ὦ, κυρία μου, δὲν τὸ ξέρετε ἐσεῖς αὐτό! Ξαναῖπε μὲ τὸν ἴ-
διο σαρκασμὸ ὁ μπάρμπα-Ἰάκωβος, δείχνοντάς τῆς τὸ «κάτι»
ἐκεῖνο. Αὐτὸ εἶνε ἓνα ἀλοπράσινο καπέλλο καταδικίου... Καὶ τὸ
χρῶμα του, ὅσο καὶ τὸ σχῆμα του, δείχνουν ὅτι αὐτὸς πού τὸ
φοροῦσε ἀνήκει στὰ κάτεργα τῆς Τουλῶν, κ' ὅτι...κ' ὅτι εἶνε
ἰσοθίτης!...

—Ἰσοθίτης; μουρμούρισε μηχανικά ἡ κυρία Δαγκλάρ, νοιῶ-
θοντας τὰ σπλάχνα τῆς νὰ ξεριζώνωνται μὲ πόνου ἀπαίσιο.

—Ναί!... Τὸ πράσινο χρῶμα του δείχνει, ὅτι ὁ κάτοχός του
ἦταν καταδικασμένος σὲ ἰσοθία καταναγκαστικά ἔργα τοῦ κα-
τέργου!... Δὲν ξέρετε ἐσεῖς, κυρία μου, τί σημασία ἔχει τὸ χρῶ-
μα καὶ τὸ σχῆμα τῶν...ἀ γ ἰ ω ν ἀ ἰ ὁ ὦ ν λ ε ἰ ψ ἄ ν ω ν !...
Ρωτήστε ἐμένα πού κάθησα στὸ κάτεργο εἰκοσι χρόνια, νὰ σὰς
τὰ ἐξηγῶω νεράκι κ' ἀνακατωτά!... Ἄλλο τὸ χρῶμα τῶν κα-
πέλλων τῶν ἰσοθιτῶν κ' ἄλλο τὸ χρῶμα καὶ τὸ σχῆμα τῶν κα-
ταδικασμένων σὲ ἀπλή φυλακίσι!

Καὶ σὰν νὰ ἀγαλλιοῦσε ἀπ' τὴς παλῆς αὐτῆς ἀναμνήσεως τοῦ
ὁ μπάρμπα-Ἰάκωβος, φόρεσε τὸ ἀπαίσιο πράσινο καπέλλο, χα-
μογελῶντας μὲ αὐταρέσκεια!...

—Ἀμέσως ἄνω μετὰμορφώθηκε, Ἄπό τὸ καλοκάγαθο σχε-
δὸν ὄφως πού εἶχε πρῶτα, ἔγινε φοβερός τώρα. Τὸ ἀποτρόπιον
καπέλλο κ' ἡ νεκρικές, κίτρινες ἀκτίνες τοῦ λαδοφάρου μετα-
μόρφωσαν ἀποτρόπαιον ἐπίσης—
τὸ ἀξέριστο καὶ τραχὺ πρόσωπο
του...

Ἡ κυρία Δαγκλάρ, κутτάζον-
τάς τον, ἔμπηξε κραυγὴ ἀγωνιώ-
δους τρόμου καὶ τινάχτηκε πρὸς
τὰ πίσω: Ναί...εἶχε...τῆς φαίνο-
ταν πὼς εἶχε μπροστά τῆς... κά-
ποιο γινώριμο πρόσωπο τώ-
ρα!... Αὐτὴ ἡ τρομαχτικὴ ὄπτα-
σία τοῦ κεφαλοῦ τοῦ ἀμαξηλά-
του, καθὼς φοροῦσε τὸ ἐφιαλτικὸ
αὐτὸ καπέλλο, ἔμοιαζε... ἔμοιαζε
μὲ τὴν ἄλλη ὄπτασι τοῦ παιδιοῦ
τῆς, ἐκεῖ κάτω στὸ κάτεργο!

Ἄπλωσε τὰ τεμνόμενα χέρια
τῆς καὶ τὰ ἀνέμιε σπαμαστικά,
σὰν νάθελε νὰ διώξῃ αὐτὸ τὸ
φρικαλέο φάντασμα. Ὁ μπάρ-
μπα-Ἰάκωβος, βλέποντάς τῆς
στὴν ἀξιοθρήνητῃ αὐτῇ κατάστα-
σι, θιάσθηκε νὰ θγάλη τὸ κα-
πέλλο καὶ νὰ πῇ μὲ ἀπορία:

—Συμπαθετὲ με, κυρία, ἀλλὰ
γιατί φοβάστε ἐσεῖς;... Δὲν εἶνε
δέθασι εὐχάριστο αὐτὸ τὸ παληο-
κασκέττο, ἀλλὰ πάλι δὲν ὑπάρ-
χει κανένα λόγος νὰ φοβάσῃ!

—Ναί!... Δίκαιο ἔχετε! μουρ-
μούρισε καθησιγῶντας λιγάκι,
ἡ κυρία Δαγκλάρ. Ἀλλὰ πῶστε

οἰς παρακαλῶ, πὼς θρέθηκε ἐδῶ αὐτὸ τὸ καπέλλο;

Ἄ μπάρμπα-Ἰάκωβος κάγχασε πάλι κ' εἶπε φωναχτά:

—Μο εἶνε ἀπλούστατο, καλὴ μου κυρία!... Κάποιος ἰσοθίτης
θα δραπέτευσε, φαίνεται, ἀπ' τὸ κάτεργο τῆς Γουλῶν, καὶ τρά-
θηξε καταδῶθε γιὰ νὰ κρυφθῇ στὴν κλεισοῦρα... Ἡ πρώτη του
δολεῖα δέ, ἦ, ἀν—φυσικά—νὰ πετάξῃ ἀπὸ πάνω του τὰ διακρι-
τικὰ ροῦχα τοῦ κατέργου πού φοροῦσε!... Καί, φυσικά, καὶ τὸ
καπέλλο αὐτό!

—Ὡστε, μπορεί ὁ κατάδικος αὐτὸς νὰ εἶνε κοντὰ μας τώρα!
Ξαναμουρμούρισε ἔντρομη ἡ κυρία Δαγκλάρ.

—Ἰσως ναί, ἴσως κ' ὀχι ὅμως... Γιατί μὲ αὐτὸν τὸν δαιμονι-
σμένον ἀέρα πού φυσάει, μπορεί τὸ καπέλλο νὰ τραβήχθηκε πρὸς
τὰ δῶθε ἀπὸ δυὸ-τρεις ὄρες μακριά!

Ὅχι τὸ ὄρες ἀκούστηκαν τότε νὰ σημαίνουν ἀπὸ κάποιον κοι-
νὸ καθιστάσιο.

Φαίνονταν τώρα τὰ φῶτα τῶν πρώτων σπιτιῶν τοῦ χωριοῦ
Βαλιούλ.

—Μὰ, φτάσαμε κιόλας! εἶπε ὁ μπάρμπα-Ἰάκωβος. Τὸ χωριὸ
ἔρρισκεται στὴ μέση περίπου τῆς κλεισοῦρας... Μὰ ἀπὸ, κεῖ κ' ὀ-
στερα, ἀρχίζουν πιὸ ἐπικίνδυνες κακοποῖες, ὅσο νὰ θυγοῦμε ἀπ'
τῆς κλεισοῦρας καὶ νὰ πέσομε στὸν κάμπο τοῦ Μπασέ!... Ὡστό-
σο, μὲ λίγο κουράγιο καὶ μὲ λίγη ὑπομονή, ἐλπίζω νὰ τὰ θά-
λωμε πέρα, ἀπόψε!

Λίγα λεπτά τῆς ὥρας ἀργότερα, ὁ μπάρμπα-Ἰάκωβος ἔσπρω-
γνε τὴν πόρτα τοῦ πανδοχείου τοῦ χωριοῦ κ' ἔμπαινε μέσα. Ἡ
κυρία Δαγκλάρ τὸν ἀκολουθῆσε διασταχτικά.

Στὴ χαμηλὴ αἴθουσα, μὲ τὰ παρτέζια δῶ κ' ἐκεῖ λιγοστὰ
τραπεζάκια, τρεῖς πελάτες καθόντουσαν, ἔπινα καὶ συζητοῦσαν.
Δὲν ἔδωσαν ὅμως μεγάλη προσοχή, στοὺς δυὸ ταξιδιώτες μας,
ὅλλα ἐξακολουθῆσαν τὴ συζητήσι τους γιὰ τὸν καιρὸ καὶ γιὰ τὰ
σπαρτά.

Ἡ κυρία Δαγκλάρ κάθησε σ' ἓνα τραπεζάκι. Ὁ μπάρμπα-Ἰά-
κωβος, ἀφίνοντας ἐπάνω στὸ τραπέζι τὸ καπέλλο τοῦ καταδι-
κού—πού εἶχε θρῆ—πῆγε κατευθεῖαν στὸν πύργο τοῦ πανδοχείου.
Τοῦ ζήτησε λίγα κερφάκι καὶ οἶνον, ἐξηγώντας του τὴ θλάβη
τῆς ἀμάξης, καὶ θγήκε κατόπι κερφά, γιὰ νὰ δεσπῇ τὰ δυὸ ἄ-
λωγα.

Ὁ πανδοχεὺς πληροῖσε τὴν κυ-
ρία Δαγκλάρ, γιὰ νὰ τὴ ρωτή-
σῃ ἂν ἤθελε νὰ πῇ κάτι. Ἦταν
ἓνας παχυσάρκος ἀνθρωπιστής, μὲ
ἐντιμο καὶ καλὸ παρουσιαστικό.
Βλέποντάς ὅμως ξαφνικά τὸ κα-
πέλλο τοῦ καταδικίου, πλάι στὸν
ἀγκῶνα τῆς ἀρηρημένης κυρίας
Δαγκλάρ, σκίρτησε καὶ ξεφώνι-
σε:

—Μπᾶ, ἓνα καπέλλο ἰσοθίτης
καταδικίου!... Ποῖος τὸ φορᾶει,
διάολε;... Καὶ πότε μήθε δῶ
μέσα;

—Ὁ ἀμαξηλάτης μου τὸ θρῆκε
στὸ δρόμο! ἔξηγῶω ἀμέσως ἡ
κυρία Δαγκλάρ, ἐμπῶντας ἀπ'
τοὺς ρεμβασμούς τῆς. Ἐχεῖ τὴ
γινώμη, ὅτι κάποιος ἀπ' τοὺς δυ-
στυχιόμενους ἐκείνου τοῦ κα-
τέργου τῆς Τουλῶν θὰ κατῶρθ-
σε νὰ δραπέτευσῃ!... Ἰσως δέ ὁ
ἀέρας νάπερε πρὸς τὰ δῶ τὸ
καπέλλο αὐτό!

—Δραπέτης!... Ἐνας δραπέ-
της! μουρμούρισε σκεπτικὸς ὁ
πανδοχεὺς.

Καὶ στρέφοντας ἀπότομα κα-
τόπι στὴ συντροφιά τῶν τριῶν
πελατῶν, τοὺς φώναξε:

—Ἐ δουληκέρια!... Νὰ μιά
καλὴ δολεῖα, γιὰ σὰς!... Ἦ ἀ
κούσατε;... Κάποιος δραπέτευε

—ὦ, τὸ πούλακι μου!... Βαρέθηκε φαίνεται τὸ κλουβὶ του!...
ξεφώνισε ὁ μπάρμπα-Ἰάκωβος.

σε απ' τὰ κάτεργα!
 —Περιφημία! ξεφώνισαν χαρούμενοι εκείνοι, οίχοντας διψασμένα φλέγματα άρπακτικών πουλιών στο πράσινο καπέλο. Έκατό χρυσά φράγκα, είν' αυτά!... Καί τὸ μεριδίό πού θά πέση στον καθένα μας, δέν εἶνε θέβαία για πέταμα!

—Τί λένε αὐτοί οἱ ἄνθρωποι; ρώτησε ἡ κυρία Δαγκλάρ τὸν πανδοχεύα, μὴν μπορῶντας νὰ καταλάβῃ τί σήμαιναν αὐτὲς ἡ φρασεῖς τῶν.

Ὁ πανδοχεύς σκέφτηκε λίγο, ἴσως γιὰ νὰ τακτοποιήσῃ τὴ σειρά τῶν ἐξηγήσεών του στὸ μυαλό του, καί κατόπιν ἀποκρίθηκε:

—Ίδου περὶ τίνος πρόκειται, κυρία μου: "Ὅποιος ἡ ὄπειοι πῶσους ἔβαν δραπετὴ τὸ κατέργου, ἀμειβόνται ἀπὸ τὸ κράτος μὲ ἑκατὸ χρυσά φράγκα... Συνήθως λοιπὸν, οἱ δραπετὲς τρέχουν πάντα πρὸς τὴν κλεισοῦρα νὰ κρυφτοῦν, ἐπειδὴ ἐδῶ ὑπάρχουν πολλὰ ἀπάτητα καί κρυφὰ καταφύγια... Ἄλλὰ οἱ κάτοικοι τοῦ χωριοῦ μας, ξέρουν τὴν κλεισοῦρα καί τὰ κατατόπια τῆς θήμας μὲ θήμα... Βγαίνουν λοιπὸν παγανά, μόλις γίνῃ καμμιά δραπετεύσει καί γρήγορα πιάνουν τὸν καταδίκιο!... "Ε, τί τὰ θέλετε;... Εἶνε κ' αὐτὸ ἕνα καλὸ εἰσοδήμα, γιὰ τὸ φτωχὸ χωριό μας!... Ἐκατὸ χρυσά φράγκα γιὰ κάθε κεφάλι δραπετὸν κατὰδικιο, δέν εἶνε «παῖξε - γέλασε»!

—Ω, τὸν δυστυχήσιμό! μουρμούρισε ἡ κυρία Δαγκλάρ, μπλέκοντας τὰ γέλια της. Γιατί λοιπὸν δέν τὸν ἀφίνου νὰ γερῇ τὴν ἐλευθερία του, ὅποιος καί νάνε, μιά πού κατάρθωσε νὰ γερῇ ἀπ' τὴν κόλασι ἐκείνη;

—Τί λέτε, κυρία μου; διαμαρτυρήθηκε ζωηρὰ ὁ πανδοχεύς. Πρῶτα-πρῶτα, δέν χρειάζεται ἔλεος γιὰ τοὺς δραπετὲς... Στὸ

κάτεργο, ἀφοῦ θρίσκονται, κάποιο κακούργημα θέβαία θάχουν κάνει!... Κι' εἶσι εἶνε ἀξιοὶ τῆς τύχης τους... Ὑστερα, σκεφθῆτε καί τὸ ἄλλο: Αὐτοὶ οἱ τρεῖς ἐδῶ πελάτες μου δέν ἔχουν οὔτε πεντάρια τσακιστῇ. Ἡ ἀποκλειστικὴ δουλειὰ τους σχεδόν, εἶνε νὰ κυνηγοῦν καταδίκους!... Τί θ' ἀπογίνουιν λοιπὸν, ἀν πάρουν ἡ δραπετεύσεις ἢ ἀν ἀφίνου ἀπαιστούς τοὺς δραπετὲς...

Ἡ τελευταῖα σφῆς οἰκονομολογικῆς ἐξηγήσεως τοῦ πανδοχεύου, ἐμειναν στὴ μέση, γιατί πλησίαζε τὴν πρὸς τὸν τραπέζιο ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς πελάτες. Μικρὸσωμος, εὐκίνητος, ἰσχνὸς καί θρωμάριος, ἀλλὰ μὲ πρόσωπο ἐξυπνοῦ λαγονικοῦ σκυλλοῦ, ἄπλωσε τὸ χερὶ του καί πήρε τὸ πράσινο καπέλο.

Τὸ περιεργάστηκε κατόπι μὲ ὄψον ἐμπεριρογνώμονος, τὸ στριφογύρισε ἀπ' ὄλους τῖς μεριεὶς καί μουρμούρισε σκεπτικῶς:

—Χμ... Ὁλοκαίνουργο σχεδὸν εἶνε ἀκόμα... Νεώφερτος στὸ κάτεργο, θά ἦταν ὁ κάτοχος του... Βέβαία!... Νά, οὔτε τ' ὄνομά του δέν ἔχει γράσει μεῖσα στὸ θάβος τοῦ καπέλου του... Δέν πρόλαβαν νὰ τὸν δασκαλέμουν ἀκόμα οἱ συγκατεργαρητές του.

—Τί ἀριθμὸ ἔχει τὸ κασκέτο; διεκώνησαν τότε οἱ ἄλλοι δύο, οἱ ὅποιοι εἶχαν πλησίασει ἐντωμεταξύ.

Ὁ μικρὸσωμος σὺντροφεῖ τους ἀνασήκωσε λίγο τὴ φόδρα τοῦ καπέλου καί διέβασε φωναχτὰ:

—Ὁγδόντα ὄχτώ!
 88! Ἡ κυρία Δαγκλάρ τινάχτηκε ὄρθη καί κατάχλωμη. Μιά τρομερὴ πληγὴ ἄνοιξε στὴν καρδιά της τὸ ἄκουσμα τοῦ ἀριθμοῦ αὐτοῦ!

88! Μὰ ἀκριβῶς ὁ γ ὀ γ ὀ ν τ α ὀ χ τ ὀ ἦταν κι' ὁ ἀριθμὸς τοῦ Βενεδέττο της, ὁ ἀριθμὸς τοῦ παιδιοῦ της, καθὸς τὸν εἶχε ἀντικρίσει ραχιμῆνον στὸ δεξιὸ μέρος τοῦ ἀμπεχνοῦ τῆς ἀπαισίας στολής του!

—Νά...νὰ δῶ κι' ἐγώ... μιά στιγμή, σὰς παρακαλῶ: κατάρθωσε νὰ ψιθυρίσῃ.

Ὁ μικρὸσωμος ἀνθρωπάκος τῆς εἶδεε πρόθυμα τὸν ἀριθμὸ... Ἄχ, αὐτὰ τὰ δύο πένθιμα «ὄχτάρια», τὰ τοποθετημένα τὸ ἕνα πλάι στὸ ἄλλο, πόσο καλὰ τὰ θυμῶνα ἡ φτωχὴ γυναῖκα!... Ἄχ, αὐτὸ τὸ ἀτματικό 88, τὸ ραχιμῆνον στὸ ἀμπεχνοῦ τοῦ παιδιοῦ της!...

Τῆς ἐρχόταν, ἀν τρέλλα. Πουοῦσε φριχτὰ καί μουρμούριζε:

—Θεέ μου, εἶνε δυνατόν;... Ὁ Βενεδέττο μου, δραπετῆς;... Μὰ μόλις πρὶν ἀπὸ λίγες ὄρες, μιλῶσα μαζί του στὸ Τουλὸν! Μήπως μὲ πνίγει κακὸς θραχνιάς;... Μήπως δνειρεύομαι;
 "Ετριψε τὰ μάτια της καί τὰ γόρια γλαρωμένα παντοῦ στὴν αἰθούσα. "Εσφίξε τοὺς κροτάφοῦς της, πού σφυροκοπούσαν καί τὴν πουοῦσαν καί θεσβαῖωθηκε πὸς ἦταν ζωντήνη.

—Ὁχι! Ξαναμουρμούρισε λαχανιασμένη. Δέν κοιδοῦμαι... Εἶνε πραγματικῶς κότες, ὄλα αὐτὰ τὰ καταθόνια πού μοῦ συμβαίνουν!... Ὁ Βενεδέττο μου κατάρθωσε, φαίνεται, νὰ δραπετεύσῃ ἀπ' τὴν κόλασι του!

Καί ἔαφικά, συγκλονίστηκε ἀνατριχιασμένη. Κύτταξε μὲ τρόμο τοὺς τρεῖς ἐκείνους «ἀνθρωποκυνηγούς», καθὸς καί τὸν πανδοχεύα, πού ὄλοι τους τὴν περιεργάζοντουσαν τώρα μὲ κάποια ἐκπληξι. Καί σκέφτηκε μὲ ἀγωνία:

—Κι' ὅμως, αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι θά θγοῦν νὰ τὸν συλλάβουν!... Θά κυνηγήσουν σὸν ἀγρίου τὸν Βενεδέττο μου, τὸ σπλάχνο μου, τὸ παιδί μου, καί...καί θά τὸν ξαναπᾶν δεμμένο στὸ φριχτὸ κάτεργο τοῦ...
 —"Ε, κάπελλα!... Μιά κανάτα κρασί, ἀκόμα! ξεφώνισε τότε ὁ μικρὸσωμος ἄνθρωπος. "Ας πιούμε ἕνα ποτήρι ἀκόμα, γιὰ νὰ μὰς δώσῃ δύναμι κι' ἄς ξεκινοῦμε γιὰ τὸν διπλοῦ «λαγὸ» μου!... Τί λέτε κι' εἰσεῖς, παιδιά;

Ὁ ἄλλοι δύο γέλασαν σαρκαστικά.
 Μὰ ἡ κυρία Δαγκλάρ πετᾶχτηκε ἀμέσως καί ξεφώνισε ἀποφασιστικά:

—Κύριοι, ἀκούστε με!... Εἶνε μὴ ἰδιοτροπία μου αὐτὸ, ἴσως... Ἄλλὰ σὰς παρακαλῶ, μὴν κυνηγήσετε τὸν δυστυχῇ αὐτὸν δραπετῇ!

—Τί λέτε, κυρία μου; δέκοψε ἕνας ἀπ' τοὺς τρεῖς. Εἶνε γιὰ νὰ γάσουμε ἑκατὸ φράγκα, ἐμεῖς οἱ ἀπένταροι;... Ἄπο αὐτὰ δά.
 —Κι' ἂν σὰς δώσω ἐγώ, διακόσια; δέκοψε μὲ λαχτάρια ἡ κυρία Δαγκλάρ.

—Βαθεῖα σιωπὴ ἀπλώθηκε ἀμέσως. Κ' οἱ τέσσερες ἐκείνοι ἄνδρες, κυττοῦσαν κατὰπληκτοὶ αὐτὴ τὴν κυρία, δέν τὸ χωροῦσε τὸ μυαλό τους, πὸς μιά τόσο ὕψηλῃ περιωπῆς γυναῖκα—ὅπως εἶδειχε τὸ παρουσιαστικὸ της—ταραζόταν τόσο, κι' ἐνδιαφερόταν τόσο, γιὰ ἕνα ἀγνωστὸ τῆς κακοῦργο καὶ δραπετῇ!

Ὁστόσο, ὁ δλοστρόγγυλος αὐτὸς ἀριθμὸς τῶν διακοσίων ν χ ρ υ σ ὠ ν φ ρ ἄ γ κ α ν ν, εἶχε φέρει τὸ μαγικό του ἀποτέλεσμα.

—Ἡ ἀλήθεια εἶνε, ὅτι ἐγὼ ἐπικρατεῖ σκυλλοκαίρος! εἶπε δισταχτικὸ ὁ ἕνας.

—Κι' ὅτι διακόσια φράγκα δέν θρίσκονται καί τόσο εὐκόλα! πρόσθεσε ὁ δευτέρος.

—Μὰ θά τὸν πιάναμε ὄραγε κι' οἱ τρεῖς; ξεφώνισε μὲ ἀπληστία ὁ μικρὸσωμος. "Αν τὸν ἐπιανα ἐγώ, θά εἶχα στρογγυλά-στρογγυλά τὰ ἑκατὸ μου φράγκα!

—Προσφέρω τριακόσια, κύριοι! εἶπε ἱκετευτικὰ ἡ κυρία Δαγκλάρ.

Ὁ πανδοχεύς, κρυφὰ ἀγακτικῶς ἐμεινὸς ἀπ' τὸ «ἀνθρωποκάρα» τῶν τριῶν ἀθλίων, κύτταξε μὲ συμπάθεια ἀλλὰ καί μ' ἄπορία τὴν ἀναστατωμένη γυναῖκα καί τῆς εἶπε:

—Πρὸς Θεοῦ, κυρία μου!... Γιατί νὰ ἐδοξέμετε ἄσκοπα, τόσο μεγάλο ποσόν;... Ἄν δέν συλληθῇ ἀπόψε, ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς τρεῖς, ὁ καταδίκος, θά συλληθῇ αὐριο-μεθαῦριο ἀπὸ ἄλλους!

Ἄκλόνητη στὴν ἀπόφασί της ἡ κυρία Δαγκλάρ, ἐνοιωσε ὀτόσο εἰ τι κινουσε τῖς ὑποψίες τῶν τεσσάρων ἐκείνων ἀνθρώπων. Δέν ἦσαν φυσικὸ τὸ ἐνδιαφέρον της, γιὰ ἕνα

Ὁ Σανσέλιο ἄρπαιε τὸ πιστόλι τοῦ ἀμαζιλάτου...

ἀγνωστο δραπετῇ! Προσπάθησε λοιπὸν νὰ τακτοποιήσῃ μὲ περισσότερη φυσικότητα κι' ἀληθοφάνεια, τὸ παραχτικὸ της αὐτὸ ἐνδιαφέρον κ' εἶπε:

—ἴσως, κύριε, νὰ συλληθῇ μιά μέρα ὁ δυστυχήσιμος ἐκείνος!... Ἄλλὰ τουλάχιστον δέν θάξω ἰδέα ἐγώ, γιὰ τῖς προσπάθειες αὐτῶν πού θά τὸν συλλάβουν!... Ἐνῶ τώρα, αὐτὰ τὰ λόγια πού λέγονται μπροστά μου, αὐτὰ τὰ διαβήματα τῶν κυριῶν αὐτῶν—πού ἐτοιμάζονται νὰ ξεκινήσουν—ἄρα αὐτὰ... νά... ἔξέρω κι' ἐγώ... ὄλα αὐτὰ μὲ ἀναστατώνουν!... Σήμερα ἀκριβῶς τὸ μεσημέρι, ἔτυχε νὰ δῶ στὸ Τουλὸν μερικὸς δεσπότης, καί κάποιῃ ἡ ψυχὴ μου ἀπ' τῖς ἀπαισίας ἄδισιες τους κι' ἀπ' τὴν πολυθασανισμένη ζωὴ τους!... Ἀυτηθῆτε τους κι' εἰσεῖς, κύριοι, μαζί μου!... Ἀδιάφορο, τί ἐγκλήμα ἔχουν κάνει!... "Ὅτι ἔχουν κάνει ὅμως, τὸ ξεπληρῶνουν ἄγρια καί τυραννικὰ ἐκεῖ κάτω!...

Τὰ δάκρυα κυλοῦσαν ἀκατάσχετα στὰ μάγουλά της. Ἄντασε βαθεῖα λίγες στιγμὲς, κοιμισμένη ἀπ' τὴν συγκίνησί της καί πρόσθεσε:

—Ὑστερα, σκέπτομαι τὸν δυστυχῇ αὐτὸν—ὅποιος καί νὰ εἶνε—πού πλανιέται τώρα σ' αὐτὰ τὰ θουὰ μ' αὐτὸν τὸν καιρὸ!... Σεβασθῆτε τὴ λαχτάρια του, κύριοι... Ἀυτηθῆτε τὸν τὴν ἀγωνία του καί τῖς ἀπελπιόμενες προσπάθειές του νὰ κρυφτῇ καί νὰ ἐφυγῇ!

Καί τελειώνοντας τῖς ἱκετευτικῆς της παρακλήσεις, ἡ κυρία Δαγκλάρ, ἐβγαλε ἕνα κολιφῶρο τριάντα χρυσῶν εἰκοσαφράγκων καί τὸν ἔδωσε στὸν μικρὸσωμο ἄνθρωπο.

—Μετὰ χαρὰς!... Μετὰ χαρὰς!... παραδέχτηκαν οἱ τρεῖς ἄν-

δρες. Κάπελλα, κάτι πρόκειται να βρέθεις κ' εσύ, απ' την καλωσύνη της κυρίας!

—Ναί, ζερω: την κατανάλωσι στο κρασί που θα μου κάνετε και τα χρέη σας που θα σήσω απ' τα τεπτερία μου! είπε γελαστος κ' ο πανδοχεύς.

—Όλοι ήταν χαρουμενοι και γελαστοί, τώρα.

Κ' η κυρία Δαγκλάρ επίσης, ήταν γελαστή. Η αγάλλιας φώτιζε το πρόσωπό της κ' η ανακούφισις νάρκαμε ευχάρισια τους πόνους της ψυχής της.

Μά ξαφνικά κ' αναμεισε στά θουρωδών γέλια και στά τσουγκρισματα των ποτηριών της συντροφιάς, κρότος πιστολιάς αντήχησε έξω στο σκοτάδι της νύχτας...

—Εε μου, τι συμβαίνει; μουρμούρισε αναστριχίζοντας πάλι η κυρία Δαγκλάρ.

—Τρεχάτε!... 'Εδώ!... 'Εδώ!... Κρατάω τον έναν!... Και στην άριστερη άνηφορια τρέχει ο άλλος!...

Καθαρές μ' άπαισιες ή κραυγές αυτές, άνηχούσαν έξω και κοντά στο πανδοχείο. Κ' η κυρία Δαγκλάρ άδελά της—σφιγμένη από ένα φριχτό προαίσθημα—είχε άνασκηκωθή άπ' το κώσιμα της, σιωπηλή και κατάγλωπη.

Ο πανδοχεύς κ' οι άλλοι τρεις, ώρμούσαν έντωμαετώ άπ' την πόρτα. Την άνοιξαν, πετάχτηκαν έξω κ' ή φωνές των σε λίγο υπερβείτηκαν με τις κραυγές των άλλων...

Κ' άλλες πιστολιές άνηχούσαν, τώρα.

Όλομόναχη στην αίθουσα ή κυρία Δαγκλάρ, με παραμορφωμένο πρόσωπο, με γλαρωμένα και καρφωμένα προς την πόρτα μάτια, άγκομαχούσε από άγονία και περίμενε...

Πέρασαν λίγες στιγμές. Ο θόρυβος κ' ή θλαστήμιες έξω, πλυσίαν σιγά-σιγά. Και τέλος, στό κατάφλι της πόρτας, φάνηκε μιά ομάδα έξαγριωμένων ανθρώπων...

Στη μέση αυτής της ομάδος, σφιχτοκρατημένος από πολλά χέρια κ' αιματόλοιστος, παράβηκε ένας άνθρωπος με λύσσα. Προσπαθούσε μάταια να ξεφύγ' κ' οι δήμοι του τών χτυπούσαν με μανία!

Ένωτικα ή κυρία Δαγκλάρ, έσκυψε το πρόσωπό της και τό κρυψε μέσα στις παλάμες της. Αισθανόταν μισοπεθαμμένο τον έαυτό της. Και της φαινόταν πως θα ξεφυχούσε στη στιγμή, άν αντίκριζε στό πρόσωπο των δυστυχιόμενων αυτών κατάδικω, τών όποιων είχαν ουλλάθει και θααίνιζαν οι δισκται του!

Σάν μέσα σ' όνειρο έφαλιτικό, άκουσε τώρα να σπράχουν το δραπέτη με λύσσα μέσα στην αίθουσα. Άπ' τη διαιότητα του σπράξιματος αυτού, ό δραπέτης τρέκλισε και χτυπώντας επάνω σ' ένα τραπέζι με όρμη, τό άναποδύρισε και έξαπλώθηκε κ' αυτός χάρμο, μπήγοντας γοερή κραυγή πάνω.

—Φτάνει!... Μή με χτυπάτε πειά! όόγγησε ό δυστυχής με σπαραγμό. Με πιάσατε, κ' αυτό σας φτάνει!...

—Ω, δέν ήταν ή φωνή του Βενεδέττο!

Σκίρτησε με άνέκφραστη λαχτάρα ή κυρία Δαγκλάρ και πήκασε τό κεφάλι της άπότομα. Κάρφωσε τό βλέμμα της στό πρόσωπο του καταδικω έκεινού κ' ένας στεναγμός θαθειάς άνακουφίσεως θγήκε άπ' τό στήθη της...

—Όχι, δέν ήταν τό παιδί της!

Μά είχε γελαστή, λοιπόν;... "Όστε εκείνο τό καπέλλο του δραπέτου καταδικω, δέν άνηκε στόν Βενεδέττο της;... Άλλά, ό αριθμός 88;... Τι σημαίνει ό αριθμός αυτός;...

—Έγώ τόν έπιασα, τόν παληάνθρωπο! ξεφώνιζε τώρα με ίκανοποίησι, ό μπάρμπα-Ίάκωβος. Φανταστήτε, ότι μόλις θγήκα από δω με τά σκονιά και με τά καρφιά, να τραβήξω για τό διαμμένο μου αμάξι, άκουσα κάποιο θορυβό κοντά στά δεμενά ελόγα μου!... Γυρίζω προς τά κεί, και τί βλέπω, νομίζετε;... Βλέπω δύο ίσκιους, δύο ανθρώπους νύχουν λύσει τά ελόγα μου και να πηδούν στη ράχη τους, θβέλτα!... Έγώ όμως, πάντα μου κρατάω πιστόλι άπάνω μου... Ξέρει κανένας ποτέ, τι μπορεί να τού συμβή στις καταραμένες αυτές κατοκοπιές;... Βγάζω λοιπόν τό πιστόλι μου και πυροβολώ... Είδα τότε τόν έναν να κλωνίζεται, να γέρνει στην ράχη του αλόγου και να γκρεμίζεται κατάγαρα κατόπι!... Ρίχτηκα λοιπόν άπάνω του, τόν έπιασα, και...

—Άμ' ό άλλος; διέκοψε μιά φωνή.

—Έ, ό άλλος διάθολε πρόλαβε να ξεφύγει κατά τό δρόμο της κλεισούρας!... Πού θα μου πάη όμως;... Θα τόν πιάσω κ' αυτόν!... Μου φάνηκε μάλιστα, πως φορούσε ακόμα έναν άπ' τους κρόικους της άλυσίδας του στο λαιμό!

Η κυρία Δαγκλάρ, όλη αυτιά και μάτια, παρακολουθούσε λαχανιασμένη τη δήσηση. Είχε θέσσει άνακουιστή λίγο, μά ή άγανάτη της δέν είχε σθήσει έντελώς. Ο άλλος ή ήταν άσφαλός ό Βενεδέττο της, μά άν δέν τόν είχαν πιάσει ως τη στιγμή εκείνη, ξεάπαντος θα τόν έπιαναν άργότερα!

Ένωμαετώ, μέσα στό πανδοχείο, οι άλλοι είχαν δέσει τόν Σανσέλιο—γιατί αυτός ήταν ό κατάδικω, όπως θα μάντηναν ό άναγνώσαι μας—με στερεό σκονί. Ο μπάρμπα-Ίάκωβος κήθη

σε σ' ένα τραπέζι, περιστοιχισμένος άπ' τούς πελάτες του πανδοχείου, και φώναζε ίκανοποιημένος:

—Κερνάω σ' όλους από ένα ρακί!... "Ελα να τό πιούμε γρήγορα, γιατί πρέπει να τρέξω και για τόν άλλον!... Άστραπή να τόν κήψη τόν παληάνθρωπο, μά δέν θα μου γλυτώση!... Άκούς εκεί να πάρη τ' αλόγο μου!

Η κυρία Δαγκλάρ είδε, ότι ή προσοχή όλων ήταν στραμμένη στόν ήρωα της θραδιάς, στόν μπάρμπα-Ίάκωβο. Σηκώθηκε λοιπόν άπαρατήρητη άπ' τη θέσι της, πήρσασε στόν Σανσέλιο και τού ειπε χαμηλόφωνα:

—Ο άλλος ό σύντροφός σου, μήπως ήταν ό Βενεδέττο;

Ο Σανσέλιο σκίρτησε ζωηρά, και κύτταξε τη χλωμή έκεινή γυναικα κατάματα. "Επειτα μουρμούρισε:

—Η κυρία με την έπιστολή!...

—Ναί, έγώ είμαι! Ξανάει ή κυρία Δαγκλάρ.

—Ω, σας γνώρισα άμέσως! μουρμούρισε και πάλι ό Σανσέλιο. Ναί, ό Βενεδέττο ήταν ό άλλος σύντροφός μου!

—Θά τόν σώσω! έκανε με λαχτάρα ή κυρία Δαγκλάρ. Βοηθήστε με όμως, κ' έσει... Θα σας κάνω πλουσιώτατον! Τά μάτια του Σανσέλιο έλασψαν. «Θά τόν έκανε πλουσιώτατον!»... "Όστε αυτή λοιπόν θα ήταν ή γυναικα με τό έκατομύριο!

"Ερριξε ένα γοργό βλέμμα γύρω του...

Ο μπάρμπα-Ίάκωβος είχε ρουφήξει τό πρώτο ρακί του και εξακερνούσε δεύτερο στούς άλλους. Σίγουρος ότι θάπανε και τόν άλλο δραπέτη, διηγόταν και πάλι τις λεπτομέρειες της συλληψεως του Σανσέλιο, ένδο οι άκροαται του κρεμόντουσαν άπ' τά χείλη του. Το γεμισμένο πιστόλι του τό είχε άφήσει στό πλαίσιο του τραπέζι, μόλις είχε έντωμαετώ τελειώσει τό γεμισά του.

Άπάνω σ' αυτό τό πιστόλι είχαν τώρα προσπλωθή με δίψα τά μάτια του Σανσέλιο. Έσκυψε πάλι στην κυρία Δαγκλάρ, και της μουρμούρισε:

—Κοντά σας, δεξιά στό τραπεζάκι, υπάρχει ένα μαχαίρι...

Κόμπε μου με τρόπο τό σκονί, κ' έννοια σας!

Η κυρία Δαγκλάρ λοξοκύτταξε δεξιά. Πραγματικά, κάποιος πελάτης είχε δειπνήσει έκει από ώρα κ' άπάνω στό τραπέζι θρισκόταν ακόμη τό σερβίσιου του. Κίτρινη από άγονία, κατόρθωσε να πάρη τό μαχαίρι. Στάθηκε κατόπι μπρος στόν Σανσέλιο, για να τόν κρύψη άπ' τά μάτια των άλλων κ' έκοψε τό σκονί που πούδνε τά χέρια του.

—Καλά! φύθιρος εκείνος. Και τώρα, πηγαίνετε κοντά στην πόρτα... Άνοιξτε την άδιόφορα και προσποηθήτε τους κυττάτε έξω... Μην παραρευνητέ ούτε και να φοβηθήτε, από αυτό που πρόκειται να κάνω!...

Η κυρία Δαγκλάρ, σαν μουδιασμένη, συμμορφώθηκε μηχανικά με τις ύποδείξεις του δραπέτου. Έκεινος πάλι, έλευθρος πειά άπ' τά δεσμά του, έβριξε μιά πλαγία ματιά στη συντροφιά των δικωτων του.

Τους είδε έτοιμους να διαλυθούν, γιατί ό μπάρμπα-Ίάκωβος πλήρωσε τη στιγμή εκείνη κ' έτοιμαζόταν να σηκωθή...

Με άγρία άποφασιστικότητα τότε ό Σανσέλιο και με ταχύτητα άστρατιαία, τινάχτηκε όδοός. Άρπασε τό γεμισμένο πιστόλι του άμαεληάτου και πριν οι άλλοι προλάβουν να συνέλθουν άπ' την κατάπληξη τους—για τό άπρόοπτο αυτό—πήδησε προς την άνοιχτή πόρτα.

Έκει, άρπασε στη γερή άγκαλιά του την κυρία Δαγκλάρ σαν να ήταν κοριτσάκι και πετάχτηκε έξω!

Ο άλλος ώρμησαν τότε, ξεάλλοι. Ο Σανσέλιο, θέλοντάς τους σεριωγμένους στην πόρτα κ' έτοιμους να βγούν, πυροβόλησε μέσα στό σωρό τους. Κραυγές πόνου και κατάρες άνήχησαν. Μά την ίδια στιγμή, ό Σανσέλιο τοποθέτησε στη ράχη του αλόγου την κυρία Δαγκλάρ, πήδησε κ' αυτός άπάνω και τό κέντησε άγρια με τη μύτη του μαχαριού, με τό όποιο ή κ. Δαγκλάρ έκοψε τά δεσμά του.

Τό δυστυχιόμιο αλόγο χρεμάσει οδυνηρά κ' άδοχιε να καλύπη όλοταγώς μέσα στό σκοτάδι της νύχτας, χωρίς να τό έννοχη καθόλου τό διπλό του φορτίο...

ΙΗ'.

Η ΜΗΤΕΡΑ ΤΟΥ!

Άμέσως μετά την έπιγυή δραπέτευσί τους, ό Βενεδέττο κ' ό Σανσέλιο τράβηξαν για την κλεισούρα τών Βαλιούλ. Σκόπευαν να την περάσουν, όσο μπορούσαν πιό γρήγορα και να θροβούν στό Μπασό, όπου ύπήρχε τό τόσο ποθητός θησαυρός του έκατομυριού...

Τό σκοτάδι κ' ή θύελλα προτάεύτε τη φυγή τους, άλλα περιπόδιζε την άνετη και γρήγορη όδοιοπρία τους. Έτσι, όταν μπήκαν στην είσοδο της κλεισούρας πειά και προχωρούσαν προς τό άστερικό της, ό Βενεδέττο προπάντων ήταν κατακυρασμένος.

(Ακολουθεί)

